

meriti iuri, pro his necesse est domino supplicent, quæ adhuc spiritu seruitutis in timore premuntur, quantenus eis paulatim ad sublimiora prouectis, perfecta dilectio foras mittat timorem.

FERIA SEXTA
post cinerum. Matthæi V.

In illo tempore dixit Iesus discipulis suis: Audistis quia dictum est antiquis: Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum. Et reliqua

PUtant quidam præcepta noui testamenti impossibilia esse, & dicunt grauiora esse præcepta noui testamenti quam ueteris. Quibus respondendum est, præcepta omnipotentis dei non esse impossibilia, sed potius perfecta. Si enim penè impossibilia essent, nequaquam ab aliquo sancto obseruari potuissent. Sed cum ea utcumque scriptis legimus obseruasse, claret ea impossibilia non esse, sed perfecta. Nam hoc præceptum domini in quo dicit, Diligite inimicos uestros, benefacite his qui oderunt uos, à beato Stephano & à Dauid impletum fuisse legimus. Stephanus etenim pro suis persecutoribus exorauit. Dauid autem mortem atrocissimi inimici sui Saulis desseuit. Sed quæ rædum est, quod conueniat hoc quod dominus in ueteri testamento præcipit: Diligite amicos, & odite inimicos uos. Ad quod dicendum est, quod omnipotens deus in inimicis nostris præcepit non hoc odire quod homines sunt, sed quod mali sunt. Nam de deo loquitur Sapiëntia: Nihil odisti eorum quæ fecisti. Si enim nihil odit

Lucæ. 6

Actuum. 7
1. Reg. 1

Leuiti. 19.

Sapien. 11

eorum quæ fecit, quò dicitur per **Malachiam**, **Jacob dilexi**, **Esaü** autem odio habuit. Sed dñs odiuit peccatum in **Esaü**, nõ tñ odiuit humanã naturã. Non em odit deus hominem quod homo est: sed odit eum in hoc, quod peccator est. **Et orate pro persecutibus & calumniantibus vos.** Persequi, est uim inferre: calumniari, occasionem nocedi perquirere. Sed quærendum est, cum dominus præcipiat orare pro persecutibus & calüniantibus nobis, quid sit, quod in libris prophetarum, & in euangelio quædã imprecationes inueniantur cõtra persecutores, quæ maledictiones putantur, sicut est illud: **Fiat mensa eorum corã ipsis in laqueum.** Et **Paulus Apostolus** cù percussus esset à ministro sacerdotis, respõdit: **Percuriet te deus paries dealbate.** Et dñs in euangelio: **Væ tibi Corozaim, Væ tibi Bethsaida.** Ad quod dicendum, quia hæc uerba non sunt maledicētis uoro prolata, sed prædicentis affectu. **Prouidebat em dñs** siue propheta, ruinam impiorum futuram, & eandem ruinam non optando proferebant, sed prophetaando prædicebant. **Iterum** quæritur, cum dominus iubeat pro inimicis orare, cur **Iohãnes** pro fratribus quibusdam usq; ad mortẽ peccantibus, orare prohibeat. Ita em dicit in epistola sua, **Est quoddam pctm usq; ad mortem, non pro illo rogo ut quis orer.** Ad hoc dicendũ est, quia inter fratres plerũq; sunt quædam peccata persecutionibus impiorum grauiora. Est peccatũ usq; ad mortẽ, in peccato usq; ad mortẽ perseuerare. **Vel** peccatum usq; ad mortẽ operatur, qui post agnitionem dei societatem fraternitatis impugnat, & eandẽ iniuriæ facibus agit. **Ut sitis filiũ patris vestri.** Id ẽ, ideo ista facere deberis, ut si-

Malac. 1

Psalm. 65.
Actũ. 23

Matth. 11

1. Johã. 5

tis filij patris uestri, qui solem suum facit oriri sup bo-
 nos & malos, Iuxta literā hoc solummō intelligen-
 dū est. Ista erēm duas creaturas, ē quibus omēs fru-
 ges terrā nascūtur & fouentur, cōmuniter dñs diffri-
 buit, & super Christianos & paganos, & super bonos
 & malos. [Si em diligitis eos q uos diligūt &c.] Et
 est sensus, Si publicani & peccatores natura duce ad
 tantā bonitatem se extendunt, ut diligētes se diligāt,
 quāto magis uos latiores in charitate esse debetis, ut
 nō solum amicos, sed etiam inimicos diligatis. **Nō
 ne & publicani hoc faciunt.** Publicani dicebātur
 apud Romanos exactores, qui uestigalia à populo
 exigebāt. [Et si salutaueritis fratres uestros tantū, &
 reliqua.] Si uos illos, q natura fratres uobis sunt, aut
 fœdere amicitiae iūcti, salutaueritis, qd amplius faci-
 tis quā ethnicī ^{id est} grece, latine dicitur gens, inde
 dicūtur ethnicij gentiles. Et gentilis dicitur, qui ita p-
 manet ut nascitur, in eodē uidelicet ritu et p̄fessioe,
 & in eodem paganismo. **Estote ergo uos perfe-
 cti, sicut & pater uester celestis perfectus est.**
 Sicut, nō est q̄litaris, sed potius similitudinis. Ut sic
 ut deus in natura suā potestatis perfectus est, ita etiā
 uos sitis p̄fecti p modulo uestre fragilitatis. Ut sic
 ut deus solem suum oriri facit super bonos & ma-
 los, & pluit super iustos & iniustos, sic & uos dilectio-
 nem uestram, & solem uestre charitatis nō solum ad
 amicos, sed etiam ad inimicos extendatis. **Attende-
 tene iustitiam uestram faciatis coram homi-
 nibus, ut uideamini ab eis.** Attendite, id est, ca-
 uete ne ad hoc iusta opera exhibeatis, ut ab homini-
 bus uideamini, & laudem humanam ab eis quæra-
 tis. Nō est quidem peccatum iusta opera coram ho-

minibus facere, sed peccatum est ideo iusta opera facere coram hominibus, ut laus ab eis quaratur. **Matth. 5**
 Vnde & dominus superius dixit: Sic luceat lux uestra coram hominibus, ut uideant uestra bona opera, & glorificent patrē uestrum qui in caelis est. **Dū ergo facis eleemosynam, noli tuba canere ante te.**
 Ex consuetudine scribarū & pharisaeorum hanc sententiā dominus traxit. Nam in diebus festiuitatum & ieiuniorum facturi eleemosynam, præcipiebant ante se tubis canere, ut ad sonitū tubæ multitudo pauperū conuenirent, ut uidentes hoc populi, qui ad festiuitatem cōfluxerant, laudibus suis eos magnificarēt & extollerent, quāsi dei cultores essent, & eos etiā suis muneribus cumularent. Vel possumus hoc altius intelligere. Tuba enim soler in sacro eloquio manifestatiōne designari. Vnde Paulus Apostolus dicit: **Oīnes 1. Cor. 15**
 quidem reiuergemus, sed non omnes immurabimur. In momento, in ictu oculi, in nouissima tuba. Canet enim tuba, & mortui resurgent incorrupti, & nos immutabimur, id est, in aperto erit resurrectio celebrata. **Amen dico uobis, receperunt mercedem suam, hoc est, laudē ab hominibus. Te autē facies eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua.** Quod ergo dicit, [nesciat sinistra tua, qd faciat dextera tua,] sensus huiuscemodi est: Cum facis eleemosynam, noli in publico eandē eleemosynā proferre, ne uidearis de alterius miseria gloriari. Quicumq; enim pro appetitu humani fanoris bonum aliquid egerint, sinistra eorū conscia fuit operis eorum. Sinistra enim, appetitum humanæ laudis designat. Dextera uero, intentionem bonæ uoluntatis signat. [Cum facis eleemosynam, nesciat sinistra tua

quid faciat dextera tua.] Id est, bonę uoluntati tuę non misceatur appetitus humanę laudis & fauoris.

Ut sit elemosyna tua in abscondito. hoc est, in bona conscientia. Multi sunt enim qui elemosynas faciunt bona uoluntate, licet desit eis facultas que tri-

Psalm. 112.

buatur. Vnde dicit Psalmista: Iucundus homo qui miseretur & cōmodat, ostendens etiam in misericordia gratiam quandam elemosynę esse. Tu autē cum

oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauso

ostio, ora patrem tuū in abscondito. Dixit dominus superius, eos, qui elemosynā ad sonitū tubę

facerent, hypocritas esse: & eos, qui in ordinate ieiunant, hypocritas fuisse: & eos, qui in angulis platearū

erant orantes, ut uiderentur ab hominibus, hypocritas omnino fuisse. Vnde datur intelligi, quia quicumque

bona opera causa humani fauoris agit, hypocrita est.

Anguli platearū sunt quadriuiua & compita. Anguli platearum sunt, ubi per trāsuersum alterius uicę ducitur, & quadriuium reddit. Ideo in quadriuijs stabāt,

ut de quacumq; parte uenientes homines, uiderēt eos intendentes orationi, & magnificarent eos quasi dei

amicos & obseruatores legis. [Amen dico uobis, receperunt mercedem suam,] id est, laudem humanā.

Laudem enim humanam, quam appetiuerunt ab hominibus, pro mercede consecuti sunt. [Tu autem cū

oraueris.] Instituit dominus bonum athletam. Ac si diceret: Tu qui causa uitę æternę oras, [intra in cubiculum tuum, id est, in secretum cordis tui. [Et clauso ostio] oris, [ora patrem tuum.] Non in clamorosa

uoce, sed in cōtritione spūs, sicut faciebat Anna mater Samuelis, quę orando tantummodo labia mouebat, sed penitus nulla uox illius audiebatur. [Vel

clauso ostio] cordis, contra malas cogitationes, ut cū
 oraueris, ne malæ cogitationes habeant auditum &
 introitum in corde tuo. Vel [clauso ostio,] id est, sen-
 suum nostrorum.

SABBATO POST
 cinerum. Luca: XIII.

In illo tempore dicebat Iesus cuidam
 principi pharisæorum: Cum facis prandi-
 um aut cenam, noli uocare amicos tuos,
 neq; fratres tuos, neq; cognatos, neq; uici-
 nos, neq; diuites. Et reliqua.

Fratres, amicos, & diuites alterutrum conuiuia
 celebrare, nõ quasi scelus interdicit, sed sicut cę-
 tera necessitatibus humane commercia, ubi peccatores
 peccatoribus fœnerantur, ut recipiant æqualia ad p-
 merenda uitæ cęlestis præmia nil ualere ostēdit. De
 niq; subiugit: Ne forte ⁊ ipsi te reuincēt, et fiat
tibi (inquit) retributio. Non ait, & fiat peccatum,
sed, & fiat (inquit) retributio. Cui simile est quod ali-
bidiicit: Et si bene feceritis his qui uobis benefaciūt,
quæ uobis est gratia? Siquidem & peccatores hoc fa-
ciunt. Quamuis sint quædam mutua fratrum, amico-
rum, cognatorum, uicinatorumq; diuitem conuiuia, q̄
non solum in præsentem retributionem, sed & damna-
tionem percipiunt in futuro. Deniq; ab Apostolo in
ter opera tenebrarum adnumerātur: Sicut in die (in-
quit) honeste ambulemus, non in comesationibus &
diuitatibus. Comesationes q̄ppe sunt luxuriosa cõ-

Luc. 6

Rom. 13